

**Z a p i s n i k
s nastavka glavne rasprave kod Županijskog suda u Zagrebu
od 19. ožujka 2008. godine**

Prisutni:

Predsjednik vijeća – sudac:
mr. sc. Marin Mrčela

Član vijeća - sudac:
Siniša Pleše
Jasna Pavičić
Dopunski sudac:
Zdenko Posavec

Zapisničar: Draženka Mraović

Kazneni predmet:

Tužitelj: Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu

Optuženik: I optuženi Rahim Ademi i dr.
Zbog krivičnog djela iz članka 120. stavak
1. OKZRH

Broj Državnog odvjetništva: K-DO-349/05

Predsjednik vijeća otvara zasjedanje u 09,30 sati.

Utvrđuje se da su na nastavak glavne rasprave pristupili:

1) Tužitelj: Zamjenik Glavnog državnog odvjetnika – Antun Kvakan

2) Punomoćnik oštećenika:

3) Optuženi: I optuženi Rahim Ademi, II optuženi Mirko Norac

4) Branitelj: branitelj I optuženika – odvjetnica Jadranka Sloković, branitelj II optuženika – odvjetnik Željko Oluić i odvjetnik Vlatko Nuić.

5) Svjedoci:

Za nastavak zasjedanja ispunjene su sve zakonske prepostavke. Za danas je predviđeno ispitivanje svjedoka putem video veze. Svjedoci su zamolnicom, kao oblikom pružanje međunarodne pravne pomoći, pozvani da pristupe na Okružni sud u Beograd, Republika Srbija. Sukladno članku 9. Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskej pomoći u kaznenim stvarima. Zamoljena država, Republika Srbija, odazvala se zamolnici ovog suda za pružanje međunarodne pomoći – ispitivanje svjedoka putem video veze.

Ovo ispitivanje biti će obavljeno izvanraspravno jer je riječ o pružanju međunarodne pravne pomoći i činjenice da se svjedoci faktički ne nalazi ovdje u sudnici već u sudnici Okružnog suda u Beogradu, Vijeća za ratne zločine.

S obzirom na navedeno, predsjednik vijeća upućuje publiku da napusti sudnicu jer će biti ispitivanje uspostavom video veze u drugu državu biti obavljen izvanraspravno.

U sudnici su prisutne osobe navedene na početku ovog zapisnika: sudska vijeće, zastupnik optužbe, I i II optuženici, braniteljica I optuženika, branitelji II optuženika te tehničar Mario Ivančić.

Uspostavlja se video veza pa se utvrđuje da su na Okružnom суду u Beogradu, Vijeće za ratne zločine prisutni: istražni sudac tog suda, Milan Dilparić koji je prisutan tijekom ispitivanja svjedoka sukladno članku 9. stavak 5. a. Drugog dodatnog protokola uz Europsku konvenciju o uzajamnoj sudskej pomoći u kaznenim stvarima i koji navodi da su pristupili svjedoci Božidar Matić, Milka Radaković i ugroženi svjedok broj 33, čiju je istovjetnost utvrdio istražni sudac Vijeća za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu, a o čemu je i sastavljen zapisnik koji će biti dostavljen.

Istražni sudac vijeća za ratne zločine dodaje da će biti dostavljen zapisnik o prisutnosti osobe koja je prisutna u sudnici u Beogradu za vrijeme ovog ispitivanja.

Pristupa se ispitivanju svjedoka.

UGROŽENI SVJEDOK BROJ 33

Predsjednik vijeća upozorava svjedoka u smislu članka 324. stavak 1. ZKP-a da je dužan iznijeti sudu istinu i sve što mu je o predmetu poznato te ga upozorava da je lažno svjedočenje kazneno djelo, a u smislu članka 236. ZKP-a da nije obvezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svoga bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu.

Svjedokinja izjavljuje da je upozorenje razumjela te navodi:

„Kada mi je predočeno zbog čega sam pozvana, ja mogu reći da sam ja bila u Čitluku kad je počeo napad Hrvatske vojske. Nas više je izbjeglo iz Čitluka i neki ljudi su se razišli i onda smo neko vrijeme u šumi bili i kretali se po noći, Milan Jović, Andža Jović, Milka Bjegović, moj muž Nikola, Smilja i ja. Jedan dan kad smo bili u šumi Milan i Andža Jović su otišli na vrelo, a to je blizu Čitluka, po vodu, ali se više nisu vratili. Ja znam da su nakon dugo vremena oni nađeni mrtvi i da su sahranjeni. Milan Jović je imao uniformu i oružje sa sobom, a Andža je bila domaćica i ona je bila obučena obično, u civilnu odjeću. Andža je rođena 1933., a Milan 1948. ili 1949. godine.

Sjećam se da smo jednom bili u području koje se zove Šaštine, a to je prema Počitelju. Tamo su nas tukli topovima ili bacali granate, ja ne znam što je to točno bilo, a to je isto bilo po noći i jedna od tih granata je pala tako da je Milka Bjegović poginula. Ona je u tim Šaštinama i ostala mrtva. Moj muž, koji je bio s nama, je zarobljen. Nije ga bilo 40 dana i onda je razmijenjen, a on je umro 20.05.2007. godine.

Što se tiče postupanja prema imovini, ja mogu reći da samo znam da je sve spaljeno, sve je bilo sprženo. Ja nisam vidjela hrvatske vojnike, tako da ne znam kako su se oni odnosili prema imovini.

Nemam više ništa za dodati".

Na pitanje zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, Antuna Kvakana, svjedokinja odgovara:

„Ja sam vidjela da kuće gore, vidjela sam i dim, ali nisam vidjela tko je kuće zapalio. Ja se ne mogu sjetiti koji dan sam to vidjela, prošlo je dosta vremena, je li to bilo dana 09., 10. ili 11.09.1993. godine, ja ne znam.

Kada mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz od 04.06.2002. godine koji sam dala haškim istražiteljima (strana 3., prvi odlomak odozgo) gdje stoji da sam rekla da smo u šumi ispod drveća oko Čitluka ostali čitavog 12.09.1993. godine i da sam sa tog mesta u jednom trenutku vidjela ustaše uniformisane i u običnoj odjeći kako iznose pokućstvo Miće Rajčevića iz njegove kuće u Čitluku i kako su na kamione i traktore sve to natovarili i kuću zapalili, a danas sam rekla da nisam vidjela kako hrvatski vojnici postupaju prema imovini, ja mogu reći da pravo da vam kažem ja se danas ne sjećam svih detalja, prošlo je dosta godina, ali ovo što sam rekla haškim istražiteljima je točno i tako je bilo.

Kada mi zastupnik optužbe predočava, dalje, moj iskaz gdje sam rekla da u Šašinama je bio mrak, a onda je iznenada postalo svjetlo i počelo je intenzivno granatiranje i da su padale grante, a da je Milka Bjegović ležala kraj mene, a kad je Stevo Jović rekao da krećemo da sam zapazila da se Milka ne miče, odgovaram da je to točno, tako sam rekla i tako je bilo. Ova svjetlost koju sam opisivala je zapravo bilo da kad su granate počele padati odjednom se sve vidjelo".

Na pitanje braniteljice I optuženika, odvjetnice Jadranke Sloković, svjedokinja odgovara.

„Moj muž kad je išao s nama imao je pušku i mi smo išli zajedno. Nakon četiri dana on je ostavio tu pušku i više ju nije nosio, bio je star, a onda je zarobljen i odveli su ga. Prije nego što sam došla u Čitluk ja sam živjela u Divoselu kod Poljara, ali smo od tamo otišli 1991. godine jer je bio napad na Divoselo i u tom napadu su sve kuće uništene. Možda nisu bile sve odjednom uništene, ali kroz 15 ili mjesec dana 1991. sve su kuće bile uništene".

Branitelji II optuženika navode da nemaju pitanja.

I i II optuženici navode da nemaju pitanja.

Na pitanje predsjednika vijeća, svjedokinja odgovara:

„Između 1991. i ovog napada koji je bio 1993. godine, ja sam išla u Divoselo jer sam obilazila kuću iako je sve bilo spaljeno. U tom razdoblju nitko nije živio u Divoselu jer se nije imalo gdje živjeti.“

Nema primjedbi na iskaz svjedokinje.

Svjedok **MILKA RADA KOVIĆ**, kći Jove, rođena 26. srpnja 1948. godine u Smiljanu kod Gospića, radnica, s prebivalištem u Žarkovu, R. Mitrovića 100, nesrodnica I i II optuženicima.

Predsjednik vijeća upozorava svjedoka u smislu članka 324. stavak 1. ZKP-a da je dužan iznijeti sudu istinu i sve što mu je o predmetu poznato te ga upozorava da je lažno svjedočenje kazneno djelo, a u smislu članka 236. ZKP-a da nije obvezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svoga bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu.

Svjedokinja izjavljuje da je razumjela upozorenje te navodi:

„Kada mi je predočeno zbog čega sam pozvana, ja mogu reći da sam bila u Divoselu kad je bio napad Hrvatske vojske. Pobjegla sam u šumu sama i bila sam u toj šumi iznad Divosela, a napad je bio dana 09.09.1993. godine. Ja sam u toj šumi lutala dva dana, nisam vidjela da itko išta pljačka, niti sam išta vidjela, a nakon dva dana sam naišla na hrvatske vojниke. Tih vojnika je bilo puno, ne sjećam se kakve su im uniforme bile, niti se sjećam oznaka na uniformama. Sjećam se da su me ispitivali, izveli su me iz šume, a od hrvatskih vojnika nikoga nisam prepoznala. Ja sam na sebi imala suknu, jaknu, čizme i jednu torbu u kojoj sam imala rokovnik, rukavice, ličnu kartu od muža. Tu ličnu kartu su mi hrvatski vojnici uzeli, a sa sobom sam imala i 50 njemačkih maraka, a te marke su isto hrvatski vojnici uzeli. Ja ne želim biti nepravedna i hoću reći da je hrvatska vojska prema meni fino postupala, nisu me maltretirali i nisam imala nikakvih problema. Iz te šume kad su me izveli i ispitali odvezena sam u Gospic gdje su me isto tako ispitivali i u Gospicu je prošlo sve u redu bez ikakvih tenzija. Iz Gospica sam odvezena u Senj gdje sam ostala mjesec dana, a onda sam uz pomoć Međunarodne zajednice otišla kod prijatelja u selo Papučar kod Metka.

Nemam više ništa za dodati, to je ono što sam ja prošla“.

Na pitanje zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, Antuna Kvakana, svjedokinja odgovara:

„Ja sam živjela u Gospicu do 1991., a onda sam otišla u Divoselo i u Divoselu sam bila do 1993. godine. Od 1991. do 1993. bilo je granatiranja u Divoselu i neke kuće su pogodjene i uništene, ali bilo je dosta kuća čitavih i ljudi su tamo živjeli, a i ja sam živjela u takvoj kući“.

Branitelji I i II optuženika te I i II optuženici navode da nemaju pitanja.

Nema primjedbi na iskaz svjedokinje.

U 10,28 sati, predsjednik vijeća određuje prekid zasjedanja, a s obzirom da istražni sudac Vijeća za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu je naveo da je svjedoku Matiću pozlilo i da će ga pregledati liječnik. Nastavak zasjedanja se određuje za 10,45 sati.

Nastavljeni u 10,49 sati.

Nastavlja se sa ispitivanjem svjedoka.

Svjedok **BOŽIDAR MATIĆ**, sin Nikole, rođen 10. siječnja 1955. godine u Kninu, trgovac, s prebivalištem u Subotici, Pazinska 1/1, nesrođan s I i II optuženicima.

Predsjednik vijeća upozorava svjedoka u smislu članka 324. stavak 1. ZKP-a da je dužan iznijeti sudu istinu i sve što mu je o predmetu poznato te ga upozorava da je lažno svjedočenje kazneno djelo, a u smislu članka 236. ZKP-a da nije obvezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svoga bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu.

Svjedok izjavljuje da je upozorenje razumio te navodi:

"Kada mi je predočeno zbog čega sam pozvan, ja mogu reći da se sjećam da je napad Hrvatske vojske na Divoselo bio 09.09.1993. u 5,50 sati. Preko našeg posmatrača čuli smo da je pao Čitluk i Počitelj i onda je donesena odluka da se povučeno s naših položaja. U tom povlačenju krenuli smo prema Čitluku i u više navrata sreli smo hrvatske vojниke, bila je razmjena vatre, ja sam bio vojnik i imao sam oružje, a samnom je bio Dušan Vuković, koji je umro prije dvije godine, Nikola Jerković, koji je poginuo i još jedan čovjek kojem se ne sjećam imena, ali znam da je bio iz Lapca ili iz Srba. Kad smo došli do Čitluka bili smo na poziciji poviše kuće Steve Pjevača, to je u zaseoku Kričkovići i ja sam video da kuće gore, a da civili i hrvatska vojska tjeraju stoku. Dušan Vujnović je rekao da idemo pogledati što je sa Cukom i Ljubicom Kričković. Ja sam njih poznavao, to su bile starije žene, 70 – 75 godina. Mi smo ušli u jednu prostoriju koja je bila u prizemlju i koja je služila kao kuhinja. Bilo je oko 18 sati, bio je polumrak, ali sam u toj prostoriji video dvije žene kako leže u krvi. Jedna je bila Cuka, a druga Ljubica, na sebi su imale crnu odjeću. Jedna je ležala u neprirodnom položaju jer joj je noge nekako bila ispod tijela. Mi smo se u toj prostoriji zadržali kratko, jednu, dvije ili tri minute. Video sam da je jedna žena zaklana, zapravo video sam samo krv na vratu, a druga je bila ubijena, obje su ležale u krvi. Potom je zapucalo i mi smo se počeli od tamu izvlačiti da ne bi poginuli. Ovo što sam opisao je bilo 09.09.1993., a mi smo od tamu krenuli preko Bešlinaca i Kruškovače, a kretali smo se noću. Nas je tada bilo 25 i prije nego što smo došli u Miščeviće smo kod jednih bara zatekli Dmitra i Maru Jović. Oni su tamo bili živi i tamo su ostali, a mi smo prešli jedan potok, ušli u Miščeviće i krenuli preko Velebita i došli smo u Medak dana 11.09.1993. godine negdje oko 18 sati. Meni je poznato da su Dmitar i Mara Jović ubijeni jer su njihovi leševi dovezeni u Korenicu na prepoznavanje".

Na pitanje zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, Antuna Kvakana, svjedok odgovara:

„Kad je počeo napad ja sam bio kod Strunjića na položaju, a tamo je bilo komandno mjesto naše čete. Ta naša četa – jedinica, nije imala ime i ona je bila jedina u Divoselu i nismo imali vezu sa komandom. Kad sam rekao da je bila odluka o povlačenju, tu odluku smo donijeli mi koji smo tamo bili, nismo dobili nikakvu naredbu. U našoj jedinici nije bilo dobrovoljaca iz Jugoslavije.

Dalje, odgovaram da u Divoselu je možda 20 posto kuća bilo podobnih za stanovanje nakon 1991. godine, odnosno prije ovog napada 1993. godine. Ne mogu

se izjasniti u broj koliko je to kuća. Kad mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz koji sam dao haškim istražiteljima 12.05.1998. (drugi odlomak odozdo) gdje sam rekao da je funkcioniralo oko 40 kuća iako su i neke od njih bile oštećene, odgovaram da je to točno, a da su ostale kuće bile spaljene i srušene.

Dalje, odgovaram da je u Divoselu bilo oko 170 stanovnika prije napada hrvatske vojske, a od tih 170 možda nije bilo naoružano njih 30 ili 40 i to većinom žena. Hrvatske vojnike koje smo susretali imali su maskirne uniforme, trake, čini mi se na lijevoj ruci, ja nisam čuo kako oni razgovaraju.

Kada mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz (list 604 spisa, 6. i 7. odlomak odozdo) gdje sam detaljno opisao što sam vidovalo vezano uz pljačkanje, paljenje i miniranje kuća od strane hrvatskih vojnika, a isto tako moj iskaz od 03.06.2002. (list 610 spisa, 4. odlomak odozdo), a danas sam rekao samo kratko da je bilo pljačke, odgovaram da ja baš i nisam rekao sve onako kako u tim predočenim mi zapisnicima stoji. Mi smo tamo gledali i mogli ostati četiri do pet minuta ne više, a kad me zastupnik optužbe pita koji dijelovi nisu točni, odgovaram da sam ja vidoval da se odvoze traktori, kamioni i zaprežna kola, ali ja ne znam jesu li ti kamioni došli u Čitluk i ti traktori i zaprežna kola ili su oni od ranije tamo bili. Točno je ovo što sam rekao da su tamo bili i vojnici i civili".

Na pitanje braniteljice I optuženika, odvjetnice Jadranke Sloković, svjedok odgovara:

„Prije 1993., a nakon 1991. bilo je više napada hrvatske vojske na Divoselo, a iz Divosela je bio tučen Gospic. U Divoselu je bilo šest minobacača iz kojih je tučen Gospic. Napad hrvatske vojske na Divoselo bio je 22.09.1991. i tu je hrvatska vojska ušla do Radakovića, a 06.11.1991. hrvatska vojska je došla skoro do crkve, a prošla je Poljare, Veliki i Mali kraj i u tom području je sve uništено, ostalo je 10-15 kuća u kojima se moglo stanovaći. Te kuće su uništene granatiranjem, topovima i tenkovima.

Dalje, odgovaram da je moj otac zarobljen 15. ili 16. 09.1993. u Ornicama. Otac mi je ispričao da su ga zarobili policajci iz Rijeke. On je njima rekao da poznaje gospodina iz Bilaja kojem je nadimak „Škuka“ i da je on onda rekao da se mog oca odvezeti u Gospic, poslije je bio u Kaliću u Senju u jednom odmaralištu 43 dana. Otac mi je ispričao da je postupanje policajaca prema njemu bilo korektno i još je rekao da je on imao dojam da su policajci došli tamo da smire situaciju i pljačku koja je bila“.

Na pitanje branitelja II optuženika, odvjetnika Vlatka Nuića, svjedok odgovara:

„Ja kad sam opisao da smo vidjeli pljačku koju su radili hrvatski vojnici mi ih nismo pokušali otjerati i nismo ulazili u sukob s njima. Kuće u kojima su bile Sara i Ljubica Kričković je u Ličkom Čitluku, a to je kuća njihova brata Bogdana. Vrata su bila otvorena i najprije je ušao Dušan Vujnović i on je rekao da je jedna žena zaklana, a druga ubijena, ja sam iza njega došao do vrata i nisam ulazio unutra i ja sam ih vidoval da leže i vidoval sam da su u krvi. Nisam vidoval nikakav rez ili nešto slično, samo ono što sam opisao.

Dalje, odgovaram da ja ne znam kako je stradao Nikola Jerković, zadnji put sam ga vidoval dana 09.09.1993. oko 10 sati naveče. Kada mi branitelj predočava moj

raniji iskaz (list 610, 2. odlomak odozdo, zadnja rečenica) gdje stoji da sam rekao da je Nikola Jerković ubijen kasnije u toku ta tri dana dok smo pokušavali da se probijemo kroz hrvatske linije, odgovaram da smo se mi podijelili u tri ili četiri grupe sa po 20-25 ljudi kako bi se lakše izvukli. Ja sam bio lovac i poznavao sam teren i sa jednom grupom sam krenuo prvi i mi smo se izvukli. Jerković je ostao iza mene i on je krenuo kasnije, ali nije izdržao, a to znam po tome jer je kasnije njegovo tijelo dovezeno u Korenicu na prepoznavanje.

Predio Šašine je prema Miščeviću, a kad me branitelj pita da opišem gdje su bili srpski položaji oko Šašina, odgovaram da tamo više nije bilo srpskih položaja jer su Čitluk i Počitelj već bili zauzeti. Ja ne znam gdje je bilo raspoređeno pojačanje srpske vojske.

Od stariji žena preko 60 godina koje su tamo bile jedino je bila jedna i to Danica Obradović koja je nosila uniformu i to zato jer ništa drugo nije imala za obući, a ona je imala i pušku. Znam da je tamo došao i Đuro Vujnović koji je imao oko 75 godina i koji je došao do prijatelja u Potkonjak i tu je izgubio glavu. On inače nije tamo živio već je došao u posjetu, a živio je na Udbini. Kad su dopremljeni oni leševi u Korenicu svi su bili bez odjeće jedino je Đuro Vujnović imao na sebi uniformu. Đuru Vujnovića sam video i dan prije napada, a na sebi je imao SNB uniformu, ali nije nosio oružje.

Vezano uz bunare mogu reći da su u Divoselu neki imali gradsku vodu, a neki su imali bunare pa su vodu pumpali pumpama, imali su hidrofore. U Čitluku je bio jedan javni bunar. Bunari su bili ograđeni betonskom ogradi visokom oko 80 cm i na njima su bili poklopci, a bilo je bunara koji nisu imali poklopac.

U Divoselu je bilo i nedovršenih kuća, u njima nitko nije stanovao jer su bile nedovršene, a mislim da ih je bilo 20-tak, a jedna od tih je bila i moja kuća".

I optuženi Rahim Ademi navodi da nema pitanja.

Na pitanje II optuženog Mirka Norca, svjedok odgovara:

„Ova četa koja je bila u Strunjčima ja sam tamo došao 08.09.1993 i zamijenio sam zapovjednika koji je otisao u Medak, dakle, došao sam 08., a otisao 09.09.1993. Za ovu kuću gdje sam video mrtve žene, mogu reći da je to kuća u Čitluku koja je kad se prođe krivina iza kuće Đure kojeg smo zvali Međed, onda se skrene u drugi put desno, prođe se jedna kuća od jednog dalmatinca i skrene se prije groblja desno“.

Na pitanje predsjednika vijeća, svjedok odgovara:

„Kada mi predsjednik vijeća predočava da sam ranije spominjao Stevu Pjevača (list 605, 3. odlomak odozgo) odgovaram da je to tako bilo i ja ne znam kako je on poginuo“.

Na dodatno pitanje II optuženog Mirka Norca, svjedok odgovara:

„Ova kuća gdje su bile mrtve žene je s desne strane ceste otprilike 100 metara od groblja“.

Nema primjedbi na iskaz svjedoka.

Predsjednik vijeća izražava zahvalnost i poštovanje za svu pomoć koju je Okružni sud Vijeća za ratne zločine, a posebno istražni sudac Milan Dilparić pružio u ovom kaznenom postupku, a uz dogovor sa istražnim sucem Dilparićem u kasnijim kontaktima biti će riješena druga tehnička pitanja kao što su troškovi i dostava zapisnika i materijala koji su pribavljeni tijekom pružanja usluge pravne pomoći.

U 11,57 sati predsjednik vijeća objavljuje da je jutarnji dio zasjedanja dovršen, a nastavak zasjedanja je u 15 sati uspostavom video veze s Canadom, a vezano uz ispitivanje ugroženog svjedoka broj 6.

Zasjedanje nastavljeno u 15,03 sati.

U sudnici prisutni: zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Antun Kvakan, I optuženi Rahim Ademi, II optuženi Mirko Norac, braniteljica I optuženika – odvjetnik Čedo Prodanović i branitelj II optuženika - Vlatko Nuić.

Za danas je predviđeno ispitivanje svjedoka čije ispitivanje se obavlja putem tumača uz simultano prevođenje. Prevođenje obavlja simultani prevoditelj već prisegнутa stalna sudska tumačica za engleski jezik Mirna Jermić-Kovačićek.

Za nastavak postupka ispunjene su sve zakonske pretpostavke. Za danas je predviđeno ispitivanje ugroženog svjedoka broj 6 putem video veze. Svjedok je zamolnicom, kao oblikom pružanje međunarodne pravne pomoći, pozvan da se odazove svjedočenju u za to određenom mjestu u okrugu Princ Edward Island, Kanada. Zamoljena država, Kanada, odazvala se zamolnici ovog suda za pružanje međunarodne pomoći – ispitivanje svjedoka putem video veze.

Ovo ispitivanje biti će obavljeno izvanraspravno jer je riječ o pružanju međunarodne pravne pomoći i činjenice da se svjedok faktički ne nalazi ovdje u Hrvatskoj već u Kanadi.

S obzirom na navedeno, predsjednik vijeća upućuje publiku i predstavnike medija da napuste sudnicu jer će biti ispitivanje uspostavom video veze u drugu državu biti obavljeno izvanraspravno.

Uspostavlja se video veza pa se utvrđuje da su u Kanadi prisutni: sukladno međusobnom dogовору nadležnih pravosudnih tijela Hrvatske i Kanade, narednik Brad Chugg i ugroženi svjedok broj 6. Nadležno pravosudno tijelo Kanade pristalo je da ispitivanje bude obavljeno sukladno odredbama ZKP-a Hrvatske, a narednik Brad Chugg, prati ispitivanje koje ne smije biti protivno važećim odredbama kaznenog postupka Kanade.

Narednik Brad Chugg potvrđuje dogovor.

Budući da se radi o ispitivanju ugroženog svjedoka, istovjetnost ugroženog svjedoka utvrđena je u Kanadi i to od strane narednika Brada Chugga koji će dokument o istovjetnosti dostaviti суду na to predviđeni način. Narednik Brad Chugg

potvrđuje da je istovjetnost ugroženog svjedoka broj 6 utvrdio uvidom u dokument koji ima i sliku ugroženog svjedoka broj 6. Budući da je riječ o ispitivanju ugroženog svjedoka, ispitivanje se obavlja uz zamućenje slike i glasa ugroženog svjedoka.

Prije ispitivanja svjedoka utvrđuje se da svjedok nema jasno razumijevanje engleskog jezika i da mu je potrebno izreći upozorenja na hrvatskom jeziku, a ne kao prijevod s hrvatskog na engleski jezik.

Prethodno predsjednik vijeća izgovara upozorenja koja se prevode na engleski jezik te narednik Chugg potvrđuje da su ta upozorenja sukladna sporazumu nadležnih pravosudnih tijela Hrvatske i Kanade.

Prelazi se na ispitivanje svjedoka.

UGROŽENI SVJEDOK BROJ 6

Predsjednik vijeća upozorava svjedoka u smislu članka 324. stavak 1. ZKP-a da je dužan iznijeti sudu istinu i sve što mu je o predmetu poznato te ga upozorava da je lažno svjedočenje kazneno djelo, a u smislu članka 236. ZKP-a da nije obvezan odgovarati na pojedina pitanja ako je vjerojatno da bi time izložio sebe ili svoga bliskog rođaka teškoj sramoti, znatnoj materijalnoj šteti ili kaznenom progonu.

Svjedok izjavljuje da je upozorenje razumio te navodi:

„Kada mi je predočeno zbog čega sam pozvan, ja navodim da sam u vrijeme operacije u Medačkom džepu bio pripadnik inženjerije 9.g.b. Moji zapovjednici bili su Mirko Norac, Nikola Šutić i Goran Blažević. Operacija u Medačkom džepu počela je u šest sati ujutro dana 09.09.1993. godine, a ja sam sa jedinicom došao u Čitluk u sedam sati ujutro i tamo sam bio cijeli dan. Od stvari koje sam tamo video i za koje znam mogu reći da su tamo bili hrvatski vojnici Ivica Božić, Toni Stelinović koji je bio izviđač i Velibor Šalaja koji je bio u protuzračnoj obrani. Ja sam osobno video kad je iz jedne kuće u kolicima u kojima se obično vozi nekakav teret, Šalaja dovezao jednu stariju ženu. Ona je imala možda 70 godina, bila je deblja i nije mogla hodati i bila je uplašena. Šalaja ju je tamo ispitivao i vikao na nju, a onda je meni rekao: „Jer ju ti ne možeš ubiti“, a ja sam rekao da ne, a onda ju je on odvezao i poslije sam čuo da ju je ubio. Ja nisam video da ju je on ubio, samo su to poslije pričali ličani koji su bili vojnici.

Osobno znam da je najviše kuća porušio i zapalio Ivica Rožić, to sam video. Na njegovo postupanje zapovjednici su bili jako ljuti. Sjećam se da je Goran Blažević u Ličkom Ribniku rekao: „Da li je moguće tog Rožića zaustaviti“. Dodajem da su Ivicu Rožića zvali „Bijeli Vuk“.

Šalaju sam video kako iz kuća vuče stvari i odvozi ih, a sam se hvalio da je švercom i prodajom tih stvari zarađivao dnevno 3.000 do 3.500 njemačkih maraka. Šalaja je odvozio traktore i konje. Za Stelinovića se pričalo da tko mu je pao u ruke da nije živ izašao.

Sjećam se da sam dana 09.09.1993. godine negdje oko 9 ili 10 sati ujutro video leš jednog srbina koji mi je po faci izgledao retardiran. Mislim da je poginuo od gelera ili nečeg sličnog jer mu je iz glave curio mozak. Tog istog retardiranog čovjeka sam

negdje oko 11 ili 12 sati istog dana ili popodne video da visi obješen o jedan stup. Čuo sam da ga je objesio netko iz Stelinovićeve grupe. Ja sam video da su vojnici bacali noževe na tog čovjeka koji je bio obješen o stup. To sam video samo u prolazu i nisam video da bi tamo bio netko od zapovjednika, a mislim da su to bili vojnici od Šalaje. On je visio kod jedne kuće u Čitluku koja je bila na području kada se u Čitluk ulazi iz Ornica i sa lijeve strane ceste koja vodi u Počitelj.

Tri ili četiri dana nakon početka akcije, u vojarni u Jasekovcu sam video jednu hrpu leševa. Ja ne znam koliko je tih leševa bilo, ali bilo ih je dosta. Za te leševe je bio zadužen Krešo Tomljenović ili Tomljanović, ne znam točko kako se zove, ali on je sortirao te leševe i pravio razliku pri tome koji su više, a koji su manje unakaženi. On je leševe razvrstavao, a neki od tih leševa su išli na ukopavanje, a drugi su išli na razmjenu. Video sam da je nekim leševima koji su bili unakaženi skidao uši i lijepio te uši na leševe koji su bili manje unakaženi.

Ja mogu još dodati da sam čuo priče da je bilo dosta ubijenih, ali to nisam osobno video.

Htio bih dodati da Mirko Norac tu nije mogao ništa, on je čuvao hrvatsku vojsku i stalno nam je govorio da se čuvamo, ali protiv Ivice Rožića se nije moglo ništa, on čim je video srpsku kuću, rušio ju je. To je tako bilo i ja ču to tvrditi dok sam živ".

Na pitanje zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, Antuna Kvakana, svjedok odgovara:

„Kad me zastupnik optužbe pita znam li još nešto vezano uz Velibora Šalaju, mogu reći da znam da je opasan isto kao i Toni Stelinović. Ovaj drugi se zove Stelinović, a sudac me je ranije krivo razumio, njegovo prezime je Stelinović.

Kada mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz koji sam dao haškim istražiteljima dana 17. i 18. 11.2001. (3. odlomak odozgo) gdje stoji da sam rekao da je Šalaja ubio neke civile koji su pokušali ući u auto, ja odgovaram da sam ja to zaboravio reći, a ti civili su pokušali pobjeći sa tim autom, a na njih je pucao Šalaja i sve ih je poubijao. Ja ne znam koliko je tih civila bilo, možda dvoje, troje, a koliko je tih ljudi bilo najbolje zna Šalajin vojnik Car Kristijan iz Crikvenice. Ja sam sa Kristijanom bio dosta puta i on je rekao da bi Šalaja trebao ići u Hag.

Kada mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz od istog dana (strana 3., 3. odlomak odozgo), gdje stoji da sam rekao da je Šalaja za vrijeme operacije Medački džep od pljačke zarađivao 20.000 njemačkih maraka na dan, a danas sam rekao 3.000 do 3.500 njemačkih maraka, odgovaram da je 3.000 do 3.500 njemačkih maraka zarađivao na dan, a 20.000 njemačkih maraka je zaradio za vrijeme cijele akcije. Naime, Šalaja kad je popio onda je rekao ovako, a drugi puta onako.

Kad me zastupnik optužbe pita je li Šalaja još nešto govorio, mogu reći da je on govorio da sve srbe treba poubijati, a njegova žena je srpskinja, a čuo sam čak da je i on srbin.

Kada mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz gdje stoji da sam rekao da je Šalaja kralj stoku i konje i odvozio ih u bratovu staju čija supruga je romkinja,

odgovaram da je to točno i žena od Šalajinog brata jest romkinja. Tako su govorili svi koji ga poznaju.

Dalje, odgovaram da ja nisam video hrvatske vojnike da podmeću vatru, a kad mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz od istog dana (strana 3, 3. odlomak odozdo) gdje stoji da sam rekao da hrvatski vojnici podmeću vatru u kućama u Čitluku, odgovaram da je to točno i video sam dvojicu ili trojicu vojnika. Ti vojnici su imali uniformu, ali nisu imali oznaku 9.g.b. Kad mi je predočeno da sam haškim istražiteljima rekao da su ti vojnici pripadali 9.g.b., ali da ne bih znao kojoj postrojbi, odgovaram da ne znam, nisam siguran, dosta je vremena prošlo.

Ja ne znam otkuda je Ivica Rožić nabavljaо eksploziv i koja je vrsta tog eksploziva bila.

Ja se ne sjećam da bi me netko zvao na nekakav sastanak nakon ove akcije, ja sam bio vojnik i s tim nemam ništa.

Kad mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz koji sam dao haškim istražiteljima dana 04.09.2001. (3. i 4. odlomak odozdo) gdje stoji da sam govorio o tome da me nazvao Nikola Šutić i da moram doći u vojarnu u Jasekovac, mogu reći da je to točno. Tamo sam dobio zadaću da utovarivačem otiđem u Rizvanuš i tamo sam kopao tri jame u koje su ukopani nekakvi leševi. Ja sam čuo da su ti leševi navodno iz Paulin dvora kod Osijeka.

Krešu Tomljenovića ili Tomljanovića pozajem iz Osijeka, imao je uniformu, video sam ga u Gospiću u bolnici da je tamo radio, ali ne znam što.

Dalje, odgovaram da ja haškim istražiteljima nisam crtao nikakve skice i o tome ne znam ništa.

Moje zaduženje kao vojnika u inženjeriji je bilo kopanje rovova, a pokapao sam i ubijene svinje i krave. Nisam zakapao leševe.

Kada mi zastupnik optužbe predočava moj iskaz koji sam dao haškim istražiteljima, dana 04.09.2001. (strana 3., 2. odlomak odozgo) gdje stoji da sam rekao da sam pokopao dva srpska vojnika za koje vjerujem da ih je kasnije pokupio UNPROFOR, odgovaram, a, to je bilo iza Krive Like prema Počitelju i to je točno, a to mi je naredio Velić.

Toni Stelinović bio je u izviđačkoj satniji, a ne sjećam se imena drugih pripadnika izviđačke satnije, nekih se sjećam samo po faci. Za Ivicu Rožića ne znam kome je pripadao, je li bio obavještajac ili ne, znam da sam ga ja uvijek viđao na biciklu. Ja ne znam je li bilo ikakvih problema vezano uz izviđačku satniju".

Na pitanje branitelja I optuženika, odvjetnika Čede Prodanovića, svjedok odgovara:

„Ja ne znam koliko je bilo rovokopača, ali znam da ih je bilo i iz civilnih firmi. Ja sam rovokopač mogao uzeti samo po zapovjedi. Imao sam svoj nalog i u njemu sam ja upisivao sate. Nisam mogao sam uzeti rovokopač i s njim se otici vozati".

Na pitanje branitelja II optuženika, odvjetnika Vlatka Nuića, svjedok odgovara:

„Kad sam rekao da je Mirko Norac bio dobar s vojskom, mogu reći da je on nama govorio: nemojte da upadnete njima u ruke i jednostavno mogu reći da je bio dobar kad bi ga čovjek video. Goran Blažević je bio zapovjednik inžinjerijske satnije i on je uveče po noći 08.09.1993. nas okupio, mi smo dobili trake, ne sjećam se koje boje i rekao nam je: „nemojte slušati nikog drugog, slušajte samo mene ili zapovjednika voda ili desetine i nemojte raditi ono što drugi rade“.

Kad me branitelj pita jesam li ja Blaževiću govorio ovo što sam video za Rožića i Šalaju, odgovaram da šta bi mu ja to govorio kad je on to sam video i bio je ljut. Sjećam se da je on i Ivica Devčić koji je bio zapovjednik tenkista da su govorili da li može tog Rožića itko zaustaviti. Ja nisam o tome nikome govorio, nisi smio ništa loše reći inače – metak u čelo, pokloni se, idi dalje i šuti.

Dalje, odgovaram, ja nisam video da bi srpski vojnici postavljali protutenkovske mine. Mina je tamo inače bilo, znam da je jedno naše vozilo naletjelo na minu.

Kad me branitelj pita jesam li ja čuo onda kad je Šalaja ubio one ljude u automobilu da je govorio: „Predaj se ili stani“, ja odgovaram: „Ma, jok, kakvi“. Ti ljudi, Šalaja i Stelinović su bili opasni ljudi i po Gospicu i po kafićima. Znam da je Šalaja ranio svog vojnika s kojim je bio zajedno u kući.

Kada mi branitelj predočava moj iskaz koji sam dao haškim istražiteljima 05.09.2001. godine gdje sam rekao da sam razgovarao sa svojim prijateljem ministrom koji me savjetovao da kažem istinu, ono što znam, odgovaram da je to točno, a kad me branitelj pita jesam li ja kome drugome o ovome što danas govorim iskazivao i prije ili nego sam iskazivao haškim istražiteljima, odgovaram: „Kome da govorim, dobit ću metak u čelo“.

I i II optuženici navode da nemaju pitanja.

Na dodatno pitanje zamjenika Glavnog državnog odvjetnika, Antuna Kvakana, svjedok odgovara:

„Ja ne znam je li Norac znao što se dešava na terenu vezano uz Šalaju i Rožića, otkud bi ja znao je li to Norac znao“.

Na pitanje predsjednika vijeća, svjedok odgovara:

„Ademija nisam video niti jednom na terenu. Norca sam video dva puta. Norca sam prvi puta video prvi dan 09.09.1993. prije podne, ne znam točno u koliko sati, kako je vozilom išao iz Čitluka preko Ornica za Bilaj. Drugi puta sam video Norca također u prolazu u autu kako ide iz Ličnog Ribnika prema Krivoj Lici. Taj dan, to je bilo drugi ili treći dan nakon 09.09.1993., sam na tom području video i generala Markača, ali on nije bio zajedno s Norcem, bio je odvojeno, ali ga ne bi prepoznao da mi netko nije rekao: „Ovo je general Markač“.

Šalaja je bio iz Perušića, a imao je stan u Gospiću, a Rožić i Stelinović su bili iz Gospića.

Ja sam u Hrvatskoj vojsci bio od 07.12.1991. i najprije sam bio u 128. Riječkoj brigadi, poslije sam se neko vrijeme skinuo, a onda sam opet bio u vojsci, a u Gospić sam došao pola godine prije akcije.

Na pitanje predsjednika vijeća, je li sam dok sam bio u hrvatskoj vojsci dobio ikakvu obuku vezano uz to kako se treba ponašati prema zarobljenim vojnicima, civilima i prema imovini, odgovaram da ne, svi smo mi punoljetni.

Dalje, odgovaram da prije akcije u Medačkom džepu nitko od zapovjednika nije održao predavanje o tome kako se treba ponašati prema civilima, zarobljenim vojnicima ili imovini. Ja nisam dobio nikakve knjižice u kojima bi pisalo kako se treba ponašati.

Kada mi predsjednik vijeća predočava moj iskaz koji sam dao haškim istražiteljima 17. i 18. studenog 2001. godine (zadnji odlomak na strani 2. i 1. odlomak na strani 3.), odgovaram da je to točno i tako je bilo. Danas nisam spomenuo Milu Džipala jer se toga nisam sjetio, ali to je bilo tako kako sam ispričao.

Ja nema više ništa dodati za kraj, ono što sam znao to sam rekao".

Nema primjedbi na iskaz svjedoka.

Nakon završenog ispitivanja predsjednik vijeća prenosi izraze osobitog poštovanja i zahvalnosti gospodinu naredniku Chaggu za pruženu međunarodnu pravnu pomoć te ga moli da izraze zahvalnosti poštovanja prenese i pravosudnim tijelima Kanade.

S tim je završen za danas predviđen redoslijed izvođenja dokaza. Nastavak postupanja je 27.03.2008. u 9,30 sati, s tim što tog istog dana postoji mogućnost da putem video veze sa SAD bude ispitani svjedok Stevo Potkonjak.

Dovršeno u 17,00 sati

Predsjednik vijeća

Zapisničar